

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/40/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200454
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200454.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Ľubici Filovej, v právnej veci navrhovateľa: U., adresa na doručovanie U. F. XX, XXX XX Q., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Bratislava, Námestie slobody 12, 810 05 Bratislava 15, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 3723/2015 - KaBa (11012/2014), RZ.: 14469/15 zo dňa 04.03.2015, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/20/2015-30 zo dňa 23. februára 2016, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/20/2015-30 zo dňa 23. februára 2016 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. 3723/2015 - KaBa (11012/2014), RZ.: 14469/15 zo dňa 4. marca 2015 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom č. k. 9Sp/20/2015-30 zo dňa 23. februára 2016 potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 3723/2015 - KaBa (11012/2014), RZ.: 14469/2015 zo dňa 04.03.2015. Účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

Zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu krajský súd preskúmal v intenciách ustanovení zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.") a súčasne v intenciách ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 13 ods. 2, v spojení s 14 ods. 1, písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. a právnu úpravu ustanovenú v § 20 ods. 2 v spojení s § 21 písm. a/ až e/ zákona č. 586/2003 Z. z.,

postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov.

Z administratívneho spisu mal krajský súd preukázané, že napadnutým rozhodnutím sp. zn. 3723/2015 - KaBa (11012/2014), RZ.: 14469/15 zo dňa 04.03.2015 odporca odňal navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. Rozhodnutie odôvodnil tak, že navrhovateľ neposkytol súčinnosť určenej advokátke tým, že sa nezúčastnil navrhovaných termínov za účelom prevzatia právneho zastupovania, nepredložil dokumenty s vecou súvisiace a neprejavoval záujem o spoločný postup vo veci. Odporca dospel k záveru, že určená advokátka pristupovala k navrhovateľovi s odbornou starostlivosťou, avšak navrhovateľ neprejavoval záujem v dôsledku čoho advokát nemôže riadne hájiť práva oprávnenej osoby a podľa úvahy centra by bolo nevhodné poskytovať ďalšie finančné prostriedky a prideliť nesúčinnej oprávnenej osobe ďalšieho advokáta. Navrhovateľ v opravnom prostriedku proti uvedenému rozhodnutiu odporcu namietal, že určená advokátka porušila zákon č. 327/2005 Z. z. tým, že nepodpísala ním zaslané plné moci na zastupovanie v predmetnej veci, pričom takýto postup určenej advokátky je svojvoľný.

Z obsahu spisu krajský súd ďalej zistil, že navrhovateľovi bol rozhodnutím sp. zn. 11012/2014 - KaBa, RZ 78082/2014 zo dňa 30.12.2014 priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/160/2014-436 zo dňa 31.07.2014 vo veci neplatnosti skončenia pracovného pomeru, náhrady mzdy a nemajetkovej ujmy a určená advokátka JUDr. C. J., so sídlom F. X, XXX XX Q. na zastupovanie oprávnenej osoby. Určená advokátka zaslala navrhovateľovi list zo dňa 15.01.2015, ktorým mu navrhla osobné stretnutie v sídle advokátskej kancelárie dňa 05.02.2015 a zároveň ho požiadala, aby so sebou doniesol dokumenty vo veci s tým, že bez preštudovania dokumentov nemôže právne zastúpenie prevziať, preto mu neposiela späť ním vyhotovené plnomocenstvo. Oboznámila ho, že po prvej porade spíše aj plnomocenstvo, aj zmluvu o poskytovaní právnej pomoci. Navrhovateľ dňa 20.01.2014 zaslal advokátke email s dovolaním, ktoré podal a oznámil, že nepovažuje poradu za potrebnú a v prípade potreby ďalších informácií je možné ho kontaktovať. Dňa 23.01.2015 advokátka emailom požiadala o zaslanie/osobné doručenie dokumentov, ktoré boli predložené Centru právnej pomoci a požiadala navrhovateľa, aby sa vyjadril ohľadom dohody iného termínu stretnutia. Dňa 28.01.2015 si advokátka prevzala list od navrhovateľa, v ktorom okrem iného uviedol, že dokumenty si môže zabezpečiť aj zo súdneho spisu a žiadal o zaslanie plnomocenstva. Následne advokátka zaslala navrhovateľovi list, v ktorom opätovne požiadala o vyjadrenie sa k termínu stretnutia dňa 05.02.2015, resp. o kontaktovanie ohľadom dohody iného stretnutia a poučila ho v zmysle § 13 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Dňa 05.02.2015 sa navrhovateľ na poradu nedostavil a ani nekontaktoval určenú advokátku. Vzhľadom na túto skutočnosť advokátka zaslala navrhovateľovi list s návrhom na nový termín porady dňa 17.02.2015 a prípadnou dohodou na iný termín stretnutia s poučením podľa § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. Dňa 17.02.2015 sa navrhovateľ porady nezúčastnil ani určenú advokátku nekontaktoval. Dňa 18.02.2015 bol centru doručený list navrhovateľa, v ktorom postup určenej advokátky považuje za nesprávny a má za to, že advokátka nemôže stanovovať podmienky prijatia jej právneho zastúpenia posudzovaním právnej stránky veci a za týmto účelom mu ukladať povinnosť zabezpečiť jej potrebné dokumenty na preštudovanie.

Krajský súd vychádzajúc zo skutkových zistení dospel k záveru, že odporca správne ustálil, že konanie navrhovateľa možno považovať za porušenie povinnosti oprávnenej osoby v zmysle § 13 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., keď takéto konanie nie je možné považovať za súčinné s určeným advokátom. Konštatoval, že odporca v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne odôvodnil, prečo v danom prípade pristúpil k odňatiu priznanej právnej pomoci navrhovateľovi s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. Stotožniac sa so závermi odporcu krajský súd napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu potvrdil ako vecne správne podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v súlade s § 250l ods. 2 O.s.p. a vo veci neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, odporcovi v správnom súdnom konaní právo na náhradu trov konania zásadne neprináleží.

2.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie v lehote stanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.), v ktorom žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a žalobe vyhovel a alternatívne rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Uplatnil si náhradu trov konania.

V dôvodoch odvolania navrhovateľ namietal, že krajský súd pochybil keď vo veci nedostatočne zistil skutkový stav, najmä pokiaľ ide o dodržanie § 3 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 71/1967 Zb. odporcom pri vydaní súdom preskúmaného rozhodnutia. Vytýkal krajskému súdu, že z nedostatočne zisteného stavu veci potom vyvodil nesprávne právne závery, keď napadnuté rozhodnutie potvrdil. Dôvodil, že rozhodnutie odporcu, ktorým mu odňal už priznanú právnu pomoc je nezákonným rozhodnutím, čím mu ako oprávnenej osobe podľa zákona č. 327/2005 Z. z. bola odňatá možnosť konať pred súdom v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave 3Co/160/2014 - 436 zo dňa 31.07.2014. Namietal správnosť postupu určenej advokátky JUDr. C. J.. Nesúhlasil s právnym názorom odporcu, že určenú advokátku nezaväzuje prijať zastupovanie oprávnenej osoby, vysloviac vlastný názor, že určená advokátka podľa zákona č. 327/2005 Z. z. je povinná bez kladenia si podmienok zastúpenie oprávnenej osoby prijať, s výnimkou ak prijatiu zastúpenia bránia skutočnosti uvedené v § 21 zákona o advokácii, majúci za to, že nie je na voľnej úvahe určenej advokátky, či zastúpenie neprijme a nie je ani právom advokátky určovať podmienky prijatia zastúpenia, či vyžadovať od oprávnenej osoby súčinnosť na prijatie zastúpenia. Poukázal na to, že je dôležité rozlišovať správanie oprávnenej osoby k určenej advokátke pred prijatím zastúpenia a po prijatí zastúpenia oprávnenej osoby určenou advokátkou. Uviedol, že v prejednávanej veci je zrejmé, že určená advokátka zastúpenie oprávnenej osoby odmietla, plnú moc ním udelenú nepodpísala a mu nevrátila a prijatie zastúpenia podmienila poradou a predložením dokumentov vzťahujúcich sa na vec a ich preštudovaním. Nesúhlasil tiež so stanoviskom odporcu, ktorým obhajuje odmietnutie zastúpenia navrhovateľa určenou advokátkou a to, že v prípade, ak by určený advokát nemal možnosť oboznámiť sa s vecou pred prevzatím zastúpenia, resp. udelením plnej moci, nemal by možnosť posúdiť existenciu dôvodov v zmysle § 21 zákona č. 586/2003 Z. z. Mal za to, že takýto právny názor nemá oporu v žiadnom ustanovení zákona č. 327/2005 Z. z., poukazom na to, že advokát nemusí mať vedomosť o skutočnostiach uvedených v § 21 zákona č. 586/2003 Z. z. pred prijatím zastúpenia, resp. pred udelením plnej moci, keďže o skutočnostiach uvedených v § 21 sa určený advokát môže dozvedieť aj až po prijatí zastúpenia, po udelení plnej moci, resp. aj až v priebehu samotného konania. Postup odporcu preto považoval za chybný a arbitrárny. Dôvodil, že odporca na základe nesprávnych záverov dospel k nesprávnejmu názoru, že navrhovateľ ako oprávnená osoba neposkytol určenej advokátke súčinnosť pred prijatím jeho zastúpenia, keď jej znemožnil svojím konaním dozvedieť sa už o skutočnostiach uvedených v § 21 zákona o advokácii, a preto nesprávne na danú vec aplikoval § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. Za významnú skutočnosť navrhovateľ v danej veci považoval aj to, že z jeho písomných prejavov voči určenej advokátke pred prijatím zastúpenia bolo nad všetky pochybnosti možné zistiť stav, ktorý by jej bránil na prijatie jeho zastúpenia z dôvodov uvedených v § 21 zákona o advokácii. Zdôraznil, že rozhodnutie odporcu o priznaní právnej pomoci navrhovateľovi nezakladá medzi navrhovateľom a určenou advokátkou žiadny záväzkový zmluvný vzťah. Mal za to, že do uzavretia dohody o poskytovaní právnych služieb, resp. do prijatia plnej moci určenou advokátkou, nemá oprávnená osoba - navrhovateľ, voči určenej advokátke žiadnu povinnosť poskytovať súčinnosť. Namietal správnosť postupu určenej advokátky, keď bez toho, že aby medzi ňou a navrhovateľom vznikol zmluvný vzťah, vyžadovala od navrhovateľa úkony, ku ktorým ho nezaväzuje žiadny právny predpis. Trval na tom, že postupoval zákonným spôsobom. Ďalej uviedol, že vzhľadom k tomu, že určená advokátka ním zaslané plnomocenstvo neprijala a na prijatie plnomocenstva stanovila podmienky, nemal voči advokátke žiadnu povinnosť súčinnosti, a preto ani nemohol porušiť povinnosť uvedenú v § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. Dôvodil, že pod súčinnosťou oprávnenej osoby nemožno rozumieť povinnosť poskytnúť určenej advokátke súčinnosť na prijatie zastúpenia, ale iba povinnosť poskytnúť určenej advokátke súčinnosť na riadny výkon služby právnej pomoci. Poukázal na to, že z administratívneho správneho spisu je zrejmé, že navrhovateľ už podal dovolanie voči uzneseniu Krajského súdu v Bratislave 3Co/160/2014-436, ktoré určenej advokátke aj zaslal, a preto jej úlohou bolo len na výzvu dovolacieho súdu sa vyjadriť už k podanému dovolaniu, keď obsah, dôvody a rozsah dovolania už nebolo možné meniť. Tvrdil, že prijatím jeho zastúpenia určená advokátka mala povinnosť

jeho zastúpenie prijať, čím by jej vzniklo právo nahliadať do súdneho spisu a získať vedomosť a informácie na jeho zastúpenie s odbornou starostlivosťou, teda na kvalifikované sa vyjadrenie k podanému dovolaniu, poukazom na to, že prevzatie a príprava zastúpenia je 1. úkonom právnej pomoci advokáta, do ktorého úkonu patrí aj naštudovanie veci. Mal za to, že medzi povinnosť oprávnenej osoby v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. rozhodne nepatrí povinnosť ešte pred prijatím zastúpenia určenou advokátkou vyhotoviť kópiu súdneho spisu a túto predložiť určenej advokátke na účel jej rozhodnutia či zastúpenie prijme alebo neprijme, keďže medzi povinnosť určenej advokátky podľa zákona patrí prijať zastúpenie oprávnenej osoby a až následne požadovať od nej súčinnosť na riadny výkon právnej pomoci. Nesúhlasil preto so záverom odporcu, že advokátka pristúpila k zastúpeniu navrhovateľa s odbornou starostlivosťou a navrhovateľ nejavil záujem o spoluprácu, keď zastúpenie navrhovateľa určenou advokátkou ani nevzniklo, považujúc z tohto dôvodu rozhodnutie odporcu tiež za arbitrárne.

Namietal tiež nesprávny postup odporcu, keď pred rozhodnutím o odňatí nároku na právnu pomoc navrhovateľovi nedal ako oprávnenej osobe príležitosť účinne obhajovať svoje právo na poskytnutie právnej pomoci, ako aj nedal mu možnosť vyjadriť sa k odňatiu nároku na právnu pomoc. Uviedol, že odporca na základe jeho listu zo dňa 13.02.2015, v ktorom požiadal o nahradenie určenej advokátky iným advokátom z dôvodu, že určená advokátka neprijala ním udelené plnomocenstvo na zastúpenie v dovolacom konaní a zastúpenie nevykonáva, vydal bez ďalšej súčinnosti rozhodnutie, ktorým navrhovateľovi odňal nárok na právnu pomoc.

3.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukazom na skutkové okolnosti danej veci konštatoval, že v celosti trvá na svojom rozhodnutí a jeho dôvodoch, považujúc ho za súladné so zákonom, ako aj na svojom vyjadrení k opravnému prostriedku navrhovateľa a jeho dôvodoch.

V dôvodoch vyjadrenia súčasne uviedol, že navrhovateľ mal určenej advokátke poskytnúť súčinnosť v celej právnej veci a to ako pred uzavretím plnomocenstva a dohody o prevzatí právneho zastúpenia navrhovateľa určenou advokátkou, tak aj poskytnutie podkladov k právnej veci, do ktorej bol navrhovateľovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, a preto opakované prejavovanie nezájmu o osobné stretnutie s určenou advokátkou zo strany navrhovateľa spolu s ostatnými dôvodmi uvedenými v rozhodnutí vyhodnotil ako nesúčinnosť navrhovateľa v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z.

4.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok účinný od 01.07.2016 konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - ďalej len „S.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania navrhovateľa (§ 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p. a § 492 ods. 1, 2 S.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p., § 492 ods. 1, 2 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p. a s § 492 ods. 1, 2 S.s.p.) a dospel k záveru, že konanie predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia odporcu trpí takou vadou, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť tohto rozhodnutia.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok, ktorým krajský súd odvolaním napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zo dňa 4. marca 2015 sp. zn. 3723/2015-KaBA potvrdil.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ako aj konanie mu prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v odvolaní a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu - odporcu z 4. marca 2015 sp. zn. 3723/2015-KaBA, ktorým navrhovateľovi odňal už priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z.

Najvyšší súd v procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu, na ktoré poukázal už súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Odvolací súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250 1 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdný prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

Odvolací súd mal preukázané, že v danej veci súd prvého stupňa v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite nepostupoval v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku citovaných vyššie, majúce za následok ustálenie nesprávneho záveru o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu.

Zistil, že základné námietky navrhovateľa, ktorými napáda zákonnosť napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj napadnutého rozhodnutia odporcu spočívajú v jeho tvrdení, že napadnutým rozhodnutím mu bol odňatý už priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci v rozpore so zákonom č. 327/2005 Z. z., pretože odporca nesprávne vyhodnotil skutkové zistenia vo vzťahu k postupu určenej advokátky, a preto dospel k nesprávne právnemu záveru o neposkytnutí súčinnosti navrhovateľom a súčasne, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia mu nedal možnosť obhajovať svoje práva, ktorým postupom mu odňal právo na konanie, preto odvolací súd zameral svoju pozornosť k zákonnosti postupu odporcu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1).

Zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci (§ 2).

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy 5) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak a) oprávnená osoba neposkytuje centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť, b) sa v priebehu poskytovania právnej pomoci zistí, že oprávnená osoba sa nenachádza v materiálnej núdzi; ustanovenie § 6b tým nie je dotknuté, c) oprávnená osoba do troch mesiacov od vydania právoplatného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci neuzavrie s centrom alebo určeným advokátom dohodu, alebo s určeným mediátorom dohodu o začatí mediácie, alebo neudeli plnomocenstvo centru alebo určenému advokátovi a nejde o prípad preukázanej nečinnosti advokáta alebo jeho vzťahu k protistrane, d) vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov alebo e) oprávnená osoba nevyhovie výzve podľa § 13 ods. 3.

Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z. oprávnená osoba je povinná na výzvu centra preukázať skutočnosť preukazujúcu trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Vo výzve musí byť upozornená na následky podľa § 14 a 14a v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku.

Podľa § 25 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z. z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - správny poriadok, v znení neskorších predpisov).

Podľa § 3 ods. 1, 2, 4, 5 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpelí v konaní ujmu.

Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci

a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 33 ods. 1, 2 správneho poriadku účastník konania a zúčastnená osoba má právo navrhovať dôkazy a ich doplnenie a klásť svedkom a znalcom otázku pri ústnom pojednávaní a miestnej ohliadke. Správny orgán je povinný dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Odvolačný súd vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci dospel k záveru, že žalovaný správny orgán v danom prípade nepostupoval náležite v súlade s ustanoveniami zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení s ustanoveniami správneho poriadku, vo veci si nežadovazil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní nepostupoval dostatočne v súčinnosti s navrhovateľom, a preto jeho skutkové zistenia a právne závery pri aplikácii ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. treba považovať za predčasné, podmieňujúce nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa nerozhodol vo veci súladne so zákonom, keď rozhodnutie odporcu napadnuté opravným prostriedkom podľa § 250q ods. 2 O.s.p. ako vecne a právne správne potvrdil.

Odvolačný súd z administratívneho spisu odporcu zistil, že na základe žiadosti o poskytnutie právnej pomoci vo veci podaného mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave č. k. 3Co/160/2014 o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, náhrady mzdy a nemajetkovej ujmy, bol navrhovateľovi rozhodnutím odporcu sp. zn. 11012/2014 - KaBa, RZ 78082/2014 zo dňa 30.12.2014 priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci v dovolacom konaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/160/2014-436 zo dňa 31.07.2014 a určená advokátka JUDr. C. J., so sídlom F. X, XXX XX Q. na zastupovanie oprávnenej osoby. Napadnutým rozhodnutím sp. zn. 3723/2015 - KaBa (11012/2014), RZ.: 14469/15 zo dňa 04.03.2015 odporca odňal navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. z dôvodov, že navrhovateľ určenej advokátke neposkytol súčinnosť, keďže sa nezúčastnil navrhovaných termínov za účelom prevzatia právneho zastupovania, nepredložil dokumenty s vecou súvisiace a neprejavoval záujem o spoločný postup vo veci.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že žalovaný správny orgán na základe priložených listinných dokladov dospel k záveru, že navrhovateľ v danom prípade splnil podmienku ustanovenú v právnej norme § 14 ods. 1, písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. - oprávnená osoba neposkytuje centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť.

Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodit' z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR

1999, s. 365; zhodne I.ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I.ÚS 10/98“: (I.ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka náleзов a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750, nález Ústavného súdu SR č. PL. ÚS 22/06).

Judikatúra ústavného súdu tiež kladie dôraz, že v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnomu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, resp. proporcionality (m. m. PL. ÚS 1/04).

Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

Z citovaného článku 152 ods. 4 ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti orgánov verejnej správy ako aj súdov v správnom súdnictve, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu, ako aj iné právnické subjekty realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl.7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

Z uvedeného vyplýva, že pre zabezpečenie materiálneho právneho štátu je povinnosťou mocenských orgánov štátu, ako aj iných právnických subjektov, realizujúcu svoju rozhodovaciu právomoc, nielen konať a rozhodovať na základe a v súlade so zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, ale ich povinnosťou je aj konať v súlade s právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR).

Odvolací súd v danej súvislosti dáva do pozornosti, že dňa 21. februára 1991 bol v Madride podpísaný v mene Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8, (ďalej len „Dohovor“) dojednaný v Ríme 4. novembra 1950, a ďalšie zmluvné dokumenty na tento Dohovor nadväzujúce, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 209/1992 Zb. Uvedený Dohovor v súlade s čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky má prednosť pred zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V citovanej právnej úprave ustanovenej v § 14 ods. 1, písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. zákonodarca zveril do právomoci centra skúmať, či žiadateľ, ktorému bola poskytnutá právna pomoc v spore, v ktorom žiadal o jej poskytnutie, spĺňa zákonné podmienky poskytnutia takejto právnej pomoci, a to počas celého procesu poskytovania právnej pomoci, priznanej právoplatným rozhodnutím Centra. V konaní priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, ako aj v konaní odňatia nároku na právnu pomoc Centrum postupuje v súlade s ustanoveniami správneho poriadku, a preto je jeho povinnosťou pre zistenie skutočného stavu veci si zadovážiť relevantné podklady pre vydanie rozhodnutia, pričom postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania. Pri posudzovaní splnenia alebo nesplnenia

podmienok pre odňatie nároku na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu v zmysle § 14 ods. 1, písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z. je povinnosťou Centra starostlivo v súlade s účelom zákona č. 327/2005 Z. z. skúmať, či oprávnená osoba postupovala s určeným advokátom v súčinnosti, teda s ním spolupracovala tak, aby účel právnej pomoci bol naplnený. Centrum postupuje v konaní o odňatie nároku na právnu pomoc nestrane. Pre svoje rozhodnutie o odňatí nároku je preto povinné vychádzať nielen z podkladov predložených určeným advokátom alebo oprávnenou osobou, ale svoje rozhodnutie musí podložiť na základe takých dôkazov, ktoré nepochybne splnenie podmienky ustanovenej v § 14 ods. 1 uvedeného zákona preukazujú, ako aj s ktorými sa majú právo oboznámiť obe zúčastnené strany.

Vychádzajúc z uvedeného a zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu vyplýva, že odporca v predmetnej veci nesprávne postupoval, keď svoje rozhodnutie o odňatí nároku na právnu pomoc založil len na základe listinných podkladov predložených určenou advokátkou, bez nedania možnosti navrhovateľovi sa k otázke jeho (ne)súčinnosti s určenou advokátkou vyjadriť, ktorým postupom zaťažil konanie takou vadou, ktorá mohla mať za následok nezákonnosť rozhodnutia.

Odvolací súd však nesúhlasí s argumentáciou navrhovateľa, že žiadne ustanovenie zákona mu v danom prípade neukladalo povinnosť súčinnosti s určenou advokátkou pred podpísaním plnomocenstva. Rozhodnutie odporcu, ktorým mu bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a určená advokátka okamihom právoplatnosti ho zaväzovala k súčinnosti s určenou advokátkou. V danom prípade určená advokátka postupovala v súlade so zákonom o právnej pomoci ako aj v súlade so zákonom o advokácii, keď vyzvala navrhovateľa, aby sa dostavil do jej advokátskej kancelárie a predložil dokumentáciu v sporovej veci, ktorú má k dispozícii. Listiny predložené určenou advokátkou vyvracajú pravdivosť tvrdenia navrhovateľa, že určená advokátka od neho požadovala odfotený spisový materiál týkajúci sa jeho sporovej veci. Taktiež nie je správny názor navrhovateľa, že povinnosťou určenej advokátky bolo len napísať vyjadrenie k dovolaniu, ktoré on podal. Rozhodnutie o priznaní nároku na právnu pomoc ako aj určenie advokáta, je záväzné aj pre určeného advokáta, avšak zvolenie postupu poskytovania právneho zastúpenia spočíva na určenom advokátovi v súlade s právnou úpravou zákona o advokácii. Nie je možné preto považovať postup určenej advokátky v danej veci za nesprávny, keď trvala na osobnej účasti navrhovateľa a predložení dokumentácie v sporovej veci, pretože až na základe oboznámenia sa s vecou mohla naplniť účel poskytnutia právnej pomoci, teda aj podať vyjadrenie vo veci dovolania podaného navrhovateľom. Zákonodarcu v zákone o právnej pomoci stanoví podmienky priznania oprávnenej osobe nároku na poskytnutie právnej pomoci, ako aj podmienky odňatia tohto nároku a súčasne ustanovil právomoc Centra na konanie a rozhodovanie o týchto nárokoch. Navrhovateľovi ako oprávnenej osobe bol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci hrađený zo štátnych prostriedkov rozhodnutím orgánu verejnej správy, a preto nemôže byť ponechané výlučne na jeho vôľi, ktorý advokát a akým spôsobom bude mu poskytovať právnu pomoc. Pred rozhodnutím o odňatí nároku na poskytnutie právnej pomoci Centrum však bolo povinné postupovať v súčinnosti s navrhovateľom ako s oprávnenou osobou, a teda ako s účastníkom konania, a za tým účelom umožniť mu právo sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a predložiť, resp. navrhnúť dôkazy na bránenie svojho práva, pričom bolo tiež povinné poskytnúť mu pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpel v konaní ujmu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval za dôvodnú námietku navrhovateľa, ktorou namietal nesprávny postup odporcu, keď pred rozhodnutím o odňatí nároku na právnu pomoc mu nedal ako oprávnenej osobe príležitosť účinne obhajovať svoje právo na poskytnutie právnej pomoci, ako aj mu nedal možnosť vyjadriť sa k odňatiu nároku na právnu pomoc.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v rozsahu odvolacích dôvodov dospel k záveru o nezákonnosti postupu žalovaného správneho orgánu majúceho za následok vydanie napadnutého rozhodnutia predčasne, teda v rozpore so zákonom.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd rozsudok krajského súdu v zmysle § 250ja ods. 3 veta prvá O.s.p. v spojení s § 492 ods. 1, 2 S.s.p. zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2, písm. e/ O.s.p.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 250k ods. 1, v spojení s § 246c ods. 1, s § 224 ods. 1, s § 151 ods. 1, 2 O.s.p. a v spojení s § 492 ods. 1, 2 S.s.p. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, napriek jeho úspechu v konaní, pretože si ich nevyčísľil.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.